

Zagreb, 10. lipnja 2005.

Predmet: Prijedlog mjera za poticanje razvoja i poboljšanje stanja u tekstilnoj i kožarsko-obučarskoj industriji Hrvatske

- mišljenje sukladno odredbama članka 9. stavka 1. Zakona o državnim potporama («Narodne novine», broj 47/03 i 60/04); dostavlja se

I. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) zaprimila je 2. svibnja 2005., od Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (dalje: Ministarstvo) Prijedlog mjera za poticanje razvoja i poboljšanja stanja u tekstilnoj i kožarsko-obučarskoj industriji Hrvatske (dalje: Prijedlog mjera). U popratnom dopisu navedeno je da je Prijedlog mjera dostavljen sukladno članku 11. stavku 1. Zakona o državnim potporama (dalje: ZDP).

Uvidom o odredbe Prijedloga Agencija je utvrdila da je u konkretnom slučaju riječ o prijedlogu općih državnih potpora iz državnog proračuna iz članka 12. stavka 1. ZDP-a, na koje Agencije, sukladno članku 9. stavku 1. ZDP-a daje mišljenje.

S obzirom da Prijedlog mjera sadrži prijedlog opće državne potpore, Ministarstvo je u obvezi, sukladno članku 79. stavku 2. i 3. Uredbe o državnim potporama («Narodne novine», broj 121/03; dalje: Uredba), isti dostaviti Agenciji na mišljenje prije nego što isti bude dostavljen Vladi Republike Hrvatske (dalje: Vlada RH). Prema navedenim odredbama Uredbe, ministarstva su dužna prije upućivanja Vladi RH zakonskih i drugih prijedloga koji sadrže prijedlog opće državne potpore isti dostaviti Agenciji na prethodno mišljenje.

Međutim, Agenciji za donošenje meritornog mišljenja nije dostavljena sva potrebna dokumentacija, stoga je, dopisom od 3. svibnja 2005., klasa: 430-01/2005-02/13, urbroj: 580-03-05-17-02, od Ministarstva, sukladno članku 10. stavku 1. i 2. ZDP-a, zatraženo da dostavi Obrazac prijave državne potpore (dalje: Obrazac prijave) iz članka 80. Uredbe, odnosno članka 2. Pravilnika o obliku i sadržaju, te načinu prikupljanja podataka i vođenja evidencija državnih potpora («Narodne novine», broj 11/05).

Dopisom od 19. svibnja 2005., klasa: 310-01/05-02/21, urbroj: 526-01-05-8, Ministarstvo je dostavilo dodatno objašnjenje i Obrazac prijave.

II. Iz dostavljene dokumentacije proizlazi sljedeće:

II.A Razlozi uvođenja Prijedloga mjera

U cilju poticanja razvoja, poboljšanja stanja u tekstilnoj i kožarsko-prerađivačkoj industriji, povećanja konkurentne sposobnosti i kvalitetnije i dugoročnije obrade i osvajanja novih tržišta, Ministarstvo je u Državnom proračunu RH (dalje: DPRH) za 2005., 2006. i 2007. predvidjelo sredstva za poticanje razvoja i poboljšanje stanja u tekstilnoj i kožarsko - prerađivačkoj industriji.

Naime, prema navodima Ministarstva, tekstilna i kožarsko-obučarska industrija u Republici Hrvatskoj (dalje: RH) zapošljava oko 40.000 niže i srednje kvalificiranih radnika sa relativno velikim učešćem žena. U ovoj grani industrije nedostaju visoko školovani menadžeri, dizajneri i programeri. Osim toga, proizvođači odjeće i obuće

koriste dio svojih kapaciteta za tzv. lohn poslove, koje karakteriziraju mali prihodi i koji su u stalnom padu zbog sve izrazitije konkurencije na svjetskoj razini. Naime, zbog izrazite tehničke i tehnološke zaostalosti kao i nedostatka moderne i stručne menadžerske radne snage, RH na svjetskom tržištu može ponuditi sve manje vlastitih proizvoda. Osim toga, u padu je i obujam fizičke proizvodnje te zaposlenost.

Prema ukupno ostvarenom izvozu u 2004., proizvođači odjeće i obuće nalaze se na trećem mjestu od ukupno promatranih 20 grana prerađivačke industrije, uz napomenu da postoji stalni trend rasta uvoza i pada izvoza.

Ministarstvo u Prijedlogu mjera nadalje navodi da je tijekom 2004. došlo do kvalitetnog iskoraka kožarsko-obučarske djelatnosti osnivanjem gospodarsko interesnog udruženja Cluster hrvatskih cipela, a u cilju unapređivanja i promicanja kožarsko-prerađivačke i obućarske djelatnosti kao i trgovačke djelatnosti u toj domeni.

Radi provedbe navedenog cilja, Ministarstvo je, u suradnji s Udruženjem tekstilne i odjevne djelatnosti i Udruženjem kožarsko-obučarske djelatnosti Hrvatske gospodarske komore, Hrvatskom udrugom poslodavaca, Udrugom tekstilne i kožne industrije, te Sindikatom tekstila, obuće, kože i gume Hrvatske, predložilo Prijedlog mjera u kojem su određeni uvjeti koje moraju ispunjavati budući korisnici sredstava za poticanje razvoja i poboljšanja stanja, mjere za razvoj tekstilne i kožarsko-prerađivačke industrije za koje su namijenjena sredstva poticanja, te kriterije za raspodjelu predviđenih sredstava.

## II.B Opis Prijedloga mjera:

### 1. Davatelj sredstava

Davatelj sredstava je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva.

### 2. Sredstva i korisnici sredstava predviđenih Prijedlogom mjera, uvjeti i kriteriji dodjele subvencija

Sredstva su namijenjena za razvoj rečene industrije i planirana su u iznosu od 20.000.000,00 kn godišnje. U DPRH za 2005. nalaze se na stavci Ministarstva unutar aktivnosti 560050 – državne potpore za sanaciju i restrukturiranje - 3522 – subvencije trgovačkim društvima izvan javnog sektora.

Sredstva će biti dodijeljena na temelju javnog natječaja. Na natječaj se mogu javiti mali, srednji i veliki poduzetnici koja imaju sjedište i vlastitu proizvodnju u RH, a koji nisu u stečaju, postupku likvidacije, te koji imaju podmirene obveze prema državi i zaposlenicima.

Kriteriji dodjele sredstava jesu: broj zaposlenih u proizvodnji, visina ukupnog prihoda ostvarenog iz proizvodnje, realizirane investicije u razvoj vlastitih proizvoda i podizanje razine zaštite okoliša (nove tehnologije, edukacija zaposlenika, dizajn, razvoj robne marke, ulaganja u podizanje razine zaštite okoliša, otvaranje vlastitih trgovina i predstavništava i dr.), ostvarena dodana vrijednost (bruto dobit + amortizacija + isplaćene plaće – subvencije). Svaki od navedenih kriterija sudjeluje sa ponderom od 25 posto u ukupnom izračunu od ukupnih pokazatelja.

### 4. Cilj Prijedloga mjera

Razvoj vlastitih proizvoda, obrada i usvajanje novih tržišta (otvaranje vlastitih prodavaona i predstavništava i sl.), usvajanje i razvoj novih tehnologija, uvođenje sustava kvalitete, edukacija kadrova, podizanje razine zaštite okoliša.

5. Instrument dodjele državnih potpora predviđenih Prijedlogom mjera  
Sredstva će biti dodijeljena u obliku subvencija.

6. Raspodjela sredstava

Iznos od ukupno 20.000.000,00 kn predviđenih za svaku pojedinu godinu raspoređen je na sljedeći način:

-50 posto sredstava odnosi se na državne potpore za istraživanje i razvoj i članka 6. stavka 1. točke c. i d. Uredbe o državnim potporama («Narodne novine», broj 121/03; dalje Uredba);

- 25 posto sredstava odnosi se na potpore za podizanje razine zaštite okoliša sukladno članku 11. stavku 1. točki b. Uredbe;

- 25 posto sredstava odnosi se na edukaciju zaposlenika sukladno članku 35. stavku 2. Uredbe.

7. Trajanje Prijedloga mjera

Trajanje je predviđeno za razdoblje od 2005. do 2007.

III. Uvidom u Prijedlog mjera Agencija je utvrdila sljedeće:

Subvencije predviđene u Prijedlogu mjera predstavljaju potencijalni rashod države. Prijedlog mjera je selektivan budući da su subvencije namijenjene isključivo za poduzetnike koji obavljaju tekstilnu i kožarsko-prerađivačku djelatnost. Davanjem povlastice u obliku subvencija narušava se ili bi se moglo narušiti tržišno natjecanje osobito u mjeru u kojoj to može utjecati na ispunjenje međunarodno preuzetih obveza RH. Stoga bi moglo biti riječi od državnoj potpori iz članka 4. stavka 1. ZDP-a. Državne potpore iz članka 4. stavka 1. ZDP-a nisu sukladne odredbama ZDP-a.

Međutim, odredbom članka 4. stavka 3. točke d. ZDP-a, predviđeno je da se sukladnima ZDP-u mogu ocijeniti državne potpore namijenjene poticanju određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja.

Iz Prijedloga mjera razvidno je da isti predviđa državne potpore za istraživanje i razvoj iz članka 6. stavka 1. točke c. i d. Uredbe, državne potpore za zaštitu okoliša iz članka 11. stavka 1. točke b. Uredbe i državne potpore za usavršavanje iz članka 35. stavka 2. Uredbe. Rečene državne potpore sukladne su članku 4. stavku 3. točki d. ZDP-a.

Sukladno ZDP-u i Uredbi, Ministarstvo bi u Programu mjera trebalo propisati i primijeniti kriterije i mjerila koja se odnose na dodjelu državnih potpora za istraživanje i razvoj, zaštitu okoliša i usavršavanje, a što se naročito mora očitovati u sljedećem:

1. a) Istraživanje i razvoj

Za razvojna istraživanja iz članka 6. stavka 1. točke c. Uredbe može se dodijeliti državna potpora velikim poduzetnicima u iznosu do 25 posto opravdanih troškova projekta, odnosno malim i srednjim poduzetnicima u iznosu do 45 posto opravdanih troškova (članak 6. stavak 2. točka a. i b. Uredbe).

b) Za studije o tehničkoj izvedivosti iz članka 6. stavka 1. točke c. Uredbe, može se dodijeliti državna potpora malim, srednjim i velikim poduzetnicima u visini do 75 posto opravdanih troškova.

Opravdani troškovi u svrhu istraživanja i razvoja iz članka 7. Uredbe jesu: troškovi rada zaposlenih koji se isključivo bave istraživačkim aktivnostima, troškovi za instrumente, opremu i nekretnine, koji se isključivo i stalno koriste za istraživačke aktivnosti, troškovi za savjetodavne i slične usluge namijenjene isključivo za istraživačke aktivnosti, dodatni ukupni troškovi koji nastaju neposredno kao posljedica istraživanja i razvoja, te drugi operativni troškovi koji nastaju neposredno kao posljedica istraživanja i razvoja.

## 2. Zaštita okoliša

Državne potpore za postizanje višega stupnja zaštite okoliša nego što to određuju obvezujući standardi odnosno ulaganja u zaštitu okoliša iz članka 11. stavka 1. točke b. Uredbe mogu biti dodijeljene velikim poduzetnicima do visine 30 posto opravdanih troškova, a malim i srednjim poduzetnicima do visine od 40 posto opravdanih troškova.

Opravdani troškovi za ulaganja namijenjena zaštiti okoliša i način njihovog izračuna određeni u članku 14. Uredbe jesu: dodatni troškovi za nekretnine i opremu, troškovi za nematerijalna ulaganja iz članka 44. Uredbe potrebni za postizanje ciljeva zaštite okoliša; opravdani troškovi sanacije onečišćenog područja jesu troškovi rada umanjeni za povećanje vrijednosti zemljišta.

## 3. Usavršavanje

Državne potpore za usavršavanje namijenjene obrazovanju u obliku posebnog usavršavanja radnika iz članka 35. stavka 2. Uredbe namijenjene su stjecanju teoretskog i praktičnog znanja upotrebljivog na sadašnjem odnosno budućem radnom mjestu kod poduzetnika koji je korisnik državne potpore, te se mogu dodijeliti u iznosu do 35 posto opravdanih troškova malim, srednjim i velikim poduzetnicima.

Opravdani troškovi u svrhu usavršavanja određeni u članku 37. Uredbe jesu: troškovi za instruktora, putni troškovi instruktora i osoba koje se usavršavaju, ostali tekući troškovi, troškovi otpisa uređaja i opreme u skladu s opsegom njihova korištenja u svrhu usavršavanja, troškovi savjetovanja u vezi s projektom usavršavanja, troškovi sudionika usavršavanja do visine svih opravdanih troškova naprijed prethodno navedenih troškova.

4. Međutim, radi činjenice da se u Prijedlog mjera radi o potporama onim poduzetnicima koji uspješno posluju (koji nisu u stečaju, postupku likvidacije i koji imaju neizmirene obveze prema državi i zaposlenicima), u uvjetima natječaja potrebno je navesti da se na natječaj ne mogu javiti poduzetnici koji su u teškoćama. Pojam poduzetnika u teškoćama određen je u odredbama članka 16. stavka 2. uredbe.

Naime, poduzetnik u teškoćama je poduzetnik koji nije sposoban vlastitim sredstvima ili sredstvima koje može pribaviti od svojih vlasnika ili vjerovnika zaustaviti negativna kretanja poslovanja, a koja bi, bez posredovanja države, ugrozila opstanak poduzetnika.

Prema Smjernicama Europske zajednice za državne potpore za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama (objavljenoj u Official Journal C 244, 1. listopada 2004), koji Agencija primjenjuje sukladno članku 70. stavku 2. Sporazuma o

stabilizaciji i pridruživanju; Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 14/01; dalje: SSP), poduzetnik je također u teškoćama ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) u slučaju društva s ograničenom odgovornošću ako je više od polovice upisanog odnosno temeljnog kapitala nestalo, a više od četvrtine tog kapitala izgubljeno u prethodnih dvanaest mjeseci;

(b) u slučaju društva u kojem su neki članovi neograničeno odgovorni za dugove društva ako je više od polovice njegova kapitala prikazanog u financijskim izvještajima društva nestalo a više od četvrtine tog kapitala izgubljeno u prethodnih dvanaest mjeseci;

(c) u slučaju bilo kojeg oblika trgovačkog društva ako temeljem nacionalnih propisa ispunjava uvjete za pokretanje stečajnog postupka.

Može se također smatrati da je poduzetnik u teškoćama i kada nije ispunjen niti jedna od navedenih pretpostavki, naročito ako su prisutni tipični pokazatelji da se radi o poduzetniku u teškoćama, kao što su to primjerice rast gubitaka, smanjenje ukupnog prihoda, rast zaliha, višak kapaciteta, smanjenje novčanih tokova, rast duga, porast troškova kamata i pad ili nulta neto vrijednost imovine. U najgorem slučaju poduzetnik je u teškoćama ako je već insolventan ili je nad njim na temelju nacionalnih propisa već pokrenut stečajni postupak.

Stoga je uvjete natjecaja koje moraju ispunjavati budući korisnici državne potpore potrebno uvrstiti i pojam poduzetnika u teškoćama iz članka 16. stavka 2. Uredbe i Smjernica.

IV. Slijedom navedenog, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja, sukladno odredbama članka 9. stavka 1. ZDP-a, na 40. sjednici, održanoj 10. lipnja 2005., daje sljedeće

## MIŠLJENJE

Prijedlog mjera za poticanje razvoja i poboljšanje stanja u tekstilnoj i kožarsko-obućarskoj industriji Hrvatske sadrži državne potpore za istraživanje i razvoj iz odredbi članka 6. stavka 1. točke c. i d Uredbe, državne potpore za zaštitu okoliša iz članka 11. stavka 1. točke b. Uredbe i državne potpore za usavršavanje iz članka 35. stavka 2. Uredbe i sukladan je odredbama članka 4. stavka 3. točke d. ZDP-a, ukoliko Ministarstvo prilikom dodjele subvencija poštuje kriterije iz točke III.1. III.2, III.3. i III.4. ovog mišljenja, odnosno odredbe Uredbe koje se odnose na navedene potpore. Stoga je rečene kriterije potrebno također uvrstiti u Prijedlog mjera.

Sukladno naputcima iz ovog mišljenja, Ministarstvo je u obvezi Agenciji dostaviti izmijenjen Program mjera u roku od trideset (30) dana od dana dostave ovog mišljenja.

Ministarstvo je u obvezi krajem 2005., 2006. i 2007, Agenciji dostaviti godišnje izvješće o iznosima i korisnicima dodijeljenih subvencija.

Ukoliko na temelju dostavljenih podataka Agencija utvrdi da je pravo na subvenciju ostvario poduzetnik u teškoćama iz članka 16. stavka 2. Uredbe, odnosno Smjernica Europske zajednice za državne potpore za sanaciju i restrukturiranje (opisan u točki III.4.

ovog mišljenja), odnosno koji ne zadovoljava ostale kriterije i uvjete iz Prijedloga mjera, te da je državna potpora dodijeljena u iznosu većem od iznosa opravdanih troškova iz točke III.1., III.2. i III.3. ovog mišljenja, odnosno Uredbe, Agencija će naložiti povrat dodijeljene subvencije sukladno odredbama ZDP-a.

S obzirom na teškoće u tekstilnoj i kožarsko-obučarskoj industriji opisano u dopisu Ministarstva od 19. svibnja 2005. te u točki II.A. ovog mišljenja, odnosno velikog broja poduzetnika u teškoćama iz članka 16. stavka 2. Uredbe koji obavljaju navedenu djelatnost, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja drži da bi Ministarstvo trebalo izraditi Program sanacije i restrukturiranja za cjelokupnu tekstilnu i kožarsko-obučarsku industriju. Isključivo izradom rečenog programa bit će moguć opstanak poduzetnika koji obavljaju navedenu djelatnost.

Predsjednica Vijeća za  
zaštitu tržišnog natjecanja

Olgica Spevec